

Kategorie biomléko je druhou největší na českém trhu

Kategorie Mléko, mléčné biovýrobky tvořila v roce 2008 druhou největší kategorií biopotravin na českém maloobchodním trhu.

V roce 2008 měla kategorie podíl na českém maloobchodním trhu 22,5 %, její podíl se za rok zvýšil o 1,5 %. Celkově měla tato kategorie maloobchodní obrát 400 mil. Kč, což je nárůst oproti roku 2007 o 48 %.

Graf: Vývoj podílu kategorie Mléko a mléčné výrobky na celkovém obrátu 2005 až 2008

Zdroj: Green marketing - Český trh s biopotravinami 2009

Podíl suroviny od českých ekologických zemědělců

Mléčné výrobky vyrobené mlékárnami a ekozemědělci v České republice tvořily v roce 2008 57 % (225 mil. Kč) z celkového maloobchodního obrátu této kategorie. Je to o 1 % méně než v roce 2007. Dvě české mlékárny ovšem část surového biomléka pro svoji výrobu nakupují v zahraničí.

Celkem bylo v roce 2009 v ČR na ekologických farmách vyprodukováno 24 092 tisíc litrů biomléka. Jelikož celková produkce mléka v České republice dosáhla 2,785 mld. kg, což

odpovídá výši vnitrostátního referenčního množství mléka pro dodávky, tzv. mléčné kvóty, dosáhl podíl biomléka na celkové produkci 0,86 %.

Mlékárny ve stejném roce nakoupily celkem 11,78 milionů litrů biomléka, z toho 8,21 milionů litrů biomléka od českých ekologických zemědělců a přibližně 3,57 miliony litrů slovenského biomléka. V roce 2008 tak podíl domácího biomléka na celkovém výkupu mlékáren dosáhl 43,5 %.

V roce 2009 začala nově vykupovat české biomléko na výrobu sýrů Mlékárna Příšovice. Objem domácího biomléka vykupovaného mlékárnami na podzim 2009 dosahoval přibližně 37 350 litrů denně. Dvě zmíněné mlékárny dovážely ze zahraničí přibližně 16 500 litrů surového biomléka denně. Celkem tedy české mlékárny nakupovaly na konci roku 2009 přibližně 53 850 litrů biomléka denně. Podíl biomléka od českých ekologických chovatelů na celkové produkci mléčných biopotravin v ČR působícími mlékárnami tak na podzim 2009 dosáhl přibližně 69 %.

Dle sdělení mlékáren je nakoupené biomléko použito z 82,5 % na výrobu biopotravin, zbytek je použit v konvenční výrobě. Je to dáno především tím, že poptávka po biopotravinách se mírně snížila, svoz biomléka probíhá většinou každý druhý den a mlékárny nemohou mléko uskladnit, musí vždy spotřebovat celou várku. Pokud tedy v daný termín není dost objednávek, mléko je zpracováno jako konvenční.

Přehled výrobců na trhu

Zpracováním kravského biomléka a výrobou mléčných biopotravin se v České republice v lednu 2010 zabývalo celkem 8 mlékáren: Bohemilk, Ekomilk, Lacrum Velké Meziříčí, Mlékárna Valašské Meziříčí, Mlékárna Příšovice, Olma, Polabské mlékárny a společnost Tany.

Mlékárny na začátku roku 2010 denně zpracovávaly přibližně 53 850 litrů biomléka, celkový objem zpracovaného biomléka za rok 2010 dle našich odhadů dosáhne přibližně 13,5 milionu litrů.

Tabulka: Seznam mlékáren, které zpracovávají kravské biomléko

Název	Kategorie výrobků
BOHEMILK, a.s.	Ostatní - sušené mléko
Ekomilk s.r.o.	Mléko, máslo
Lacrum Velké Meziříčí, s.r.o.	Mléko, máslo, jogurty, tvrdé sýry, měkké sýry, smetana, tvaroh
Mlékárna Příšovice - Plastcom, a.s.	Sýry tvrdé
Mlékárna Valašské Meziříčí, spol. s r.o.	Jogurty, zakysané nápoje
POLABSKÉ MLÉKÁRNÝ a.s.	Máslo, sýry tvrdé, tvaroh
OLMA a.s.	Mléko, jogurty
TANY, spol. s r.o.	Měkké sýry

Zpracováním kozího biomléka se kromě 10 ekologických zemědělců zabývá společnost ASP CZECH s.r.o., která vyrábí kozí nápoj (sušené mléko z dovozu).

Zpracováním ovčího biomléka se v České republice na konci roku 2009 zabývalo 5 ekologických chovatelů.

Přehled výrobků na trhu

Nabídka českých výrobců je ve srovnání s nabídkou výrobců v Rakousku či Německu zatím velmi malá. Zatímco v zahraničí jsou v každé kategorii stovky výrobků, v České republice je zatím originálních českých výrobků jen několik desítek. Maloobchodníci nedostatek výběru od domácích dodavatelů řeší dovozem ze zahraničí.

BOHEMILK, a.s.

Společnost Bohemilk přispívá na český trh zatím pouze jediným biovýrobkem, konkrétně sušeným plnotučným mlékem.

Ekomilk s.r.o.

Od poloviny roku 2008 vyrábí Ekomilk biomléko o min. tučnosti 3,5 %. Výroba bio produktů je jednou z dlouhodobých strategií společnosti.

Koncem roku 2008 začala společnost Ekomilk vyrábět také biotvaroh, biomáslo a biomléko o min. tučnosti 1,5 %.

Mlékárna Příšovice - Plastcom, a.s.

Mlékárna Příšovice je zatím poslední českou mlékárnou, která se dala na výrobu biopotravin. Od roku 2009 začala vykupovat české biomléko a v jejich prostorách v lednu 2010 ještě stále zrály první tvrdé biosýry typu gouda a eidam.

Mlékárna Valašské Meziříčí, spol. s r.o.

Mlékárna Valašské Meziříčí vstoupila na trh jako první se zakysanými bionápoji a hned s nimi slavila velké úspěchy, jak u spotřebitelů, tak také u odborné poroty soutěže Česká biopotravina roku.

Mlékárna vyrábí dva kysané nápoje, přírodní a s jahodovou příchutí. Kysaný mléčný nápoj je obohacený probiotickou kulturou (*Lactobacillus Acidophilus*, *Bifidobacteria*, *Streptococcus Thermophilus*).

Kromě nápojů vyrábí „Valašky“ také dva druhy jogurtů, bílý a jahoda/borůvka.

V maloobchodní značce Bio Style vyrábí mlékárna zakysané nápoje pro společnost PENNY.

Lacrum Velké Meziříčí

Mlékárna Lacrum Velké Meziříčí vstoupila do segmentu biopotravin velmi razantně v roce 2008. Na začátku roku 2010 uvádí na trh prostřednictvím společnosti Aromatis řadu mléčných biovýrobků pod značkou AMÁLKA, kromě toho své výrobky balí do několika

maloobchodních značek. Lacrum má ze všech českých mlékáren nejširší produktový záběr v biopotravínách.

Řada chlazených mléčných biopotravín z mlékárny Lacrum momentálně zahrnuje 12 druhů přírodních tvrdých sýrů v nejrůznějších gramážích a příchutích, včetně uzených variant, sýry Niva, korbáčik a parenica, tvaroh na strouhání, máslo, mléko, zakysanou smetanu, smetanu ke šlehání a jogurt. Lacrum jako první mlékárna v ČR uvedla na trhu biomléko a biojogurt ve skleněném obalu.

Polabské mlékárny

Polabské mlékárny uvedly v roce 2008 na trh novinku ve formě biomásla pod značkou Milko a hned s ním slavily úspěch: vítěz kategorie v soutěži Česká biopotravina roku 2008 a „České bio 2009“ jako nejoblíbenější bionovinku roku 2008 ve spotřebitelském hlasování.

Kromě másla vyrábí Milko také několik druhů tvarohu a tvrdý sýr Mandava.

Olma

Mlékárna Olma byla první z českých mlékáren, které se do výroby biopotravín pustila. V prosinci 2008 uvedla Olma jako první v České republice na trh kefirové biomléko s obsahem probiotických kultur a ušlechtilých kvasinek.

Olma na trh uvádí kromě zmíněného kefirového mléka čerstvé plnotučné mléko v PET láhvi o obsahu 1 litr, jogurtový drink bílý a několik druhů jogurtů pod značkou Via Natur.

Také Olma v nedávné době začala pro některé maloobchodníky balit své výrobky do privátních značek.

TANY, spol. s r.o.

Společnost Tany z Nýrska začala v roce 2009 jako první v České republice vyrábět tavené biosýry. Bio tavený smetanový sýr je střednětučný (45 % tuku v sušině) a má 40 % sušiny. Výrobek je balen ve formě po 8 trojúhelníčkách v kulaté krabičce.

Počet a druhy výrobků na trhu

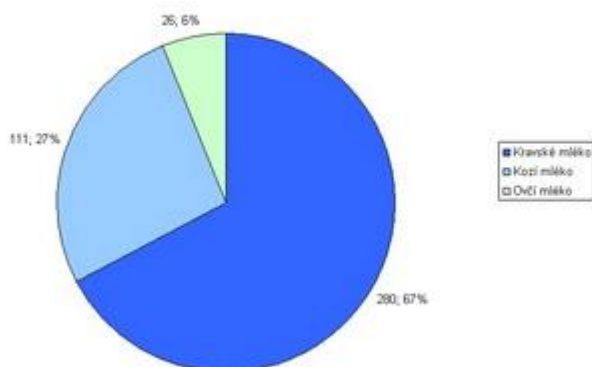
Z výsledků sběru dat v říjnu až prosinci 2009 vyplývá, že v tomto období bylo v maloobchodních sítích a na farmách v České republice v nabídce celkem 417 unikátních mléčných biovýrobků.

V maloobchodních řetězcích bylo celkem nabízeno 172 mléčných biovýrobků, v bioprodejnách 174 a na farmách 170 výrobků.

Co se týká vstupní suroviny, z celkově 417 výrobků na trhu je 280 výrobků z kravského mléka (67 %), 111 z koziho mléka (27 %) a 26 z ovčího mléka (6 %).

Graf: podíl suroviny na všech výrobcích z biomléka na českém trhu, podzim 2009

Podíl surovin na unikátních výrobcích z biomléka, podzim 2009
počet výrobků/podíl

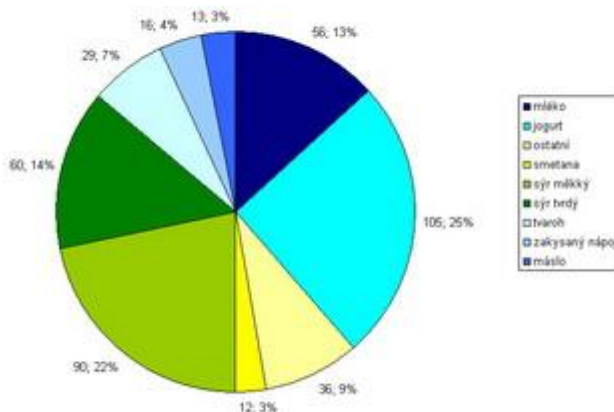

Výrobky z biomléka byly v rámci analýzy rozděleny do několika kategorií – mléko, sýr měkký, sýr tvrdý, tvaroh, smetana, jogurt, zakysaný nápoj a ostatní výrobky.

Jasně největší kategorií dle počtu výrobků na trhu je kategorie jogurt (105 kusů, 25 %), za ní následují kategorie sýr měkký (90 ks, 22 %), sýr tvrdý (60 ks, 14 %), mléko (56 ks, 13 %), ostatní (36 ks, 9 %), tvaroh (29,7 %), zakysaný nápoj (16, 4 %), máslo (13, 3 %). Nejmenší kategorií je kategorie smetana s 12 kusy výrobky na trhu (3 %).

Graf: podíl produktových kategorií unikátních výrobků z biomléka na českém trhu, podzim 2009

Podíl produktových kategorií unikátních výrobků z biomléka, podzim 2009
počet výrobků/podíl

Zastoupení mléčných biopotravin v maloobchodní síti

Jasně největším odběratelem biovýrobků z českých mlékáren jsou maloobchodní řetězce. Jejich podíl na prodeji mlékáren, které odpověděli na dotazník, dosahuje 85 %. I ostatní

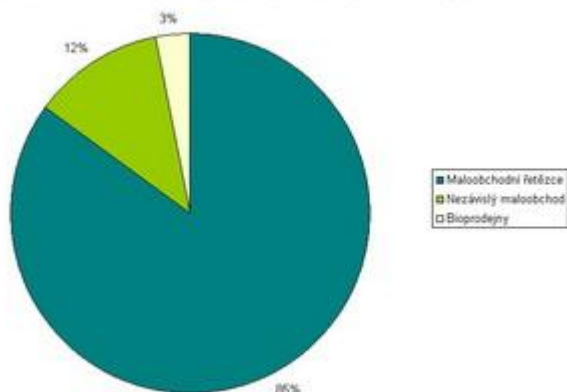
mlékárny, které na dotazník neodpověděly, většinu své produkce uvádějí na trh prostřednictvím maloobchodních řetězců.

Druhým nejvýznamnějším odbytovým kanálem pro mlékárny jsou nezávislé maloobchodní prodejny s podílem 12 %. Teprve za nimi následují bioprodejny a prodejny zdravé výživy, jejich podíl dosahuje jen 3 %.

Mléčné biovýrobky mlékáren se zatím téměř vůbec neprosazují v oblasti gastronomie. Hlavním důvodem je vyšší cena, která je pro provozovny hromadného stravování rozhodujícím kritériem nákupu. Provozovny v oblasti gastronomie, zejména ty v nejvyšších kategoriích, používají spíše řemeslné farmářské výrobky, kterými mohou obohatit a zpěstit svoji nabídku.

Graf: Podíl distribučních kanálů na prodeji mléčných biovýrobků českých mlékáren, listopad 2009

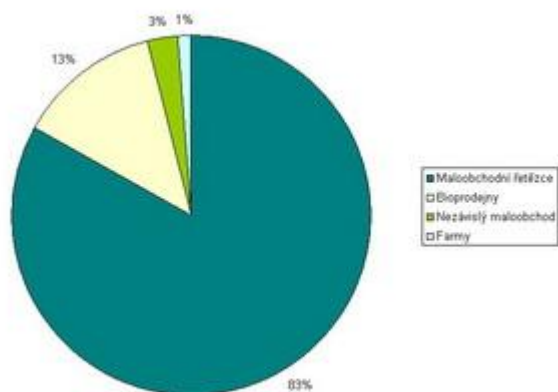
Podíl distribučních kanálů na prodeji mléčných biovýrobků českých mlékáren

Celkový maloobchodní obrat s mléčnými biovýrobky v roce 2008 dosáhl 400 milionů korun. Největší podíl na tomto objemu měli maloobchodní řetězce – spotřebitelé v nich celkem utratili 332 milionů Kč (83 %). Druhým největším prodejním kanálem byly bioprodejny a prodejny zdravé výživy s obrátem přibližně 52 milionů Kč (13 %). Nezávislé maloobchody dosáhly obrátem asi 12 milionů Kč (3 %) a přímo na farmách bylo v roce 2008 prodáno mléčných biovýrobků za 4 milionů Kč (1 %).

Graf: Podíl distribučních kanálů na prodeji všech mléčných biovýrobků na českém trhu, listopad 2009

Podíl distribučních kanálů na prodeji všech mléčných biovýrobků na českém trhu

Článek vychází z [Analýzy distribuční sítě a trhu s biomlékem](#) zpracované pro veřejnou zakázku Ministerstva zemědělství Podpora rozvoje regionálního odbytu biopotravin